

ՅԵՍՏՐԵՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԶՄԱՎՔՊՆ Երկրորդ անգամ իրեն սահմանած եռամեայ ընթացքն կատարելով, պիտի սկսանի Երրորդ շրջան մ'ալ նոյն չափով. դարձեալ ասանկ չափ մը սահմանելուս պատճառն՝ նոյն է ինչ որ առջի յայտարարութեանց մէջ իմացուցեր ենք. իր նիւթական չափն ալ նոյնպէս մնալով՝ ընկերագրութեան պայմաններն ալ նոյն կը մնան :

՝ Էնքին կամ ոձոյն մէջ ալ՝ երևելի փոփոխութիւն մը ընելու միտք չունինք հիմայ . բայց այն սկզբունքն որ միշտ ունեցեր ենք և ունինք , որ ըստ կարելոյն հաջոյագոյն ընենք (յրագիրնիս , երբ ալ որ մեզի հարկաւոր ցուցընէ փոփոխութի մը կամ նոր կերպ մը մտցընելու , առանց իսկ որոշուած ժամանակին ալ սպասելու՝ ձեռք դարնել կուտայ օգտակար փոփոխութեան :

(թողլով) կատարեալ իրեն քմացն յարմար գտնել . բայց այնալէս չպահելուն համար ալ իրաւունք չունենար տհաճելու և արհամարհելու . վասն զի ինչպէս որ Ի՞ազմավէպը միայն իրեն համար գրուած չէ , այսպէս ինքն ալ միայն իրեն համար պիտի չառնու :

Եսկէց կ'իմացուի որ Ի՞ազմավէպին ոձն ալքիչ շատ նոյն պահենուս պատճառն այն է որ դարձեալ նոյն վիճակի կարդացողաց կ'ընծայուի . թէ որ դաս մը իմաստասէր , հմուտ , լեզուագէտ , դպրոցաց մէջ վարժած կամ վարժող անձանց համար գրուած ըլլար Ի՞ազմավէպն , 'ի հարկէ այս կերպով չէր գրուէր . թէպէտ չենք ալ կրնար կարծել , թէ Ի՞ազմավիպին զանազանութեանցը մէջ կատարեալ ուսումնասէր և ազգասէր անձ մը՝ ամենեխն իր մտքին որո՛ք մը կամ նոր բան մը չկարենայ գտնել , թէ որ իր միտքն ալ ժողովրդեան մտքէն վեր գերագոյն նիւթէ մը զանգուած չէ : Ի՞այց մեր (Ճրագրին ընդհանուր կարդացողք՝ կը տեսնենք որ երկու դաս կամ երկու ախորժակ կը բաժնուին . ոմանք աւելի արուեստական , ուսումնական և տնտեսական բաներ կ'ուզեն . մեր փափազն ալ է զանոնք գոհ ընել . ոմանք ալ թէպէտ և այդպիսի նիւթոց օգուտն ալ ձանչնան , բայց իրենց վիճակէն կամ իրենց մոաց կարողութենէն ամենեխն դուրս գտնելով՝ 'ի հարկէ համշեն առնուր , և աւելի պարզ գիտելիքներ , զուարժալի բաներ , պատմական , աշխարհագրական և պարզ բանասիրական բաներ կ'ուզեն . պէտք է որ զասոնք ալ գոհ ընենք : Կարդացողաց մեծ խումբ մ'ալ հիմայ նոր ազգասէրը և դպրութեանց ձաշակառուք են , ինչպէս են ազգային դպրոցաց մէջ վարժողք . ասոնք կամ բոլորովին դպրութեանց տուած են իրենց ախորժակնին , կամ աւելի արուեստականաց . առջիններուն համար՝ արուեստական նիւթերը բանի չեն գար , երկրորդ դասին համար ալքիչ են . ուրեմն առջինները աւելի կ'ախորժին բանասիրական , ազգային տեղեկութեան , գեղեցիկ դպրութեանց բաներ կարդալ , երկրորդներն ալ որ այն բաներուն ձաշակն առած են , թէպէտ և ուրիշ բանի կը հետեւին , միշտ յօժարութեամբ կը կարդան զանոնք : Կրաւ օգուտն զուարժանութենէ վեր կը դնենք և կ'ուզենք դնել տալ , բայց օգտակարէն զուարժանութիւն առնուլ և

զուարձութենէն օգուտո քաղելն ալ աւելի լաւ ձամբայ կը սեպենք՝ քանի որ դեռ
ազգերնիս աս վիճակին մէջ է : Երեմն մեր կարդացողք հիմկուհիմայ նոյնչափ
իրաւամբ արուեստական բաներ կ'ուզեն , որչափ որ բանասիրական . մենք ալ կը
ջանանք երկուքէն ալ հաւասար մատակարարել . երբոր տեսնենք որ անոնց կշռոց
թաթերը զանազանին , մենք ալ կշռոցքը կը զանազանենք : Իսկ բարոյականն
կամ դաստիարականն որ ազգերնուս կրթութեան հիմն կը սեպենք , ամենւին
ձեռքէ չենք թողուր . մանաւանդ որ աս տեսակ զրուածներն՝ ամէն դասի մոքի
ալ յարմար և հասկանալի է :

(1) է որ երեմն զրաբառ հատուածներ ալ մոնեն (յրագրիս մէջ , յայտնի է որ
բանասիրաց և մատենագրութեան պիտոյքը կը պահանջեն . չհասկցողներն
պէտք է զիջանին հասկցողներուն բազմութեանը , որոնց երեմն անհամեմատ
զուարձութիւն կը պատճառեն այնպիսի զրուածք . և իրենք ալ թէ որ ընկերասէր
անձանց բացատրել տան զրաբառ զրուածը՝ ահա բան չեն կորսընցըներ , իսկ
հասկցողներն մէկ մ'ալ աւելի կը շահին , որ է իրենց հայրենի հայկական
լեզուին վսեմութիւնը վայելել :

Կը որպէս զի ըըլլայ որ երեմն բոլոր թերթէ մը՝ մէկն ախորժելու կամ միտք
պահելու բան չգտնէ , ամէն ամսու վերջին երեսը կ'աւելցընենք քանի մի մանր
մունր գիտելիք , դիտելիք ու զուարձալիք . որոնց մէջ ազգային խնդիրներ ալ
կ'առաջարկենք , երեմն բանասիրաց խօսակցութեան և քննութեան առիթ
տալու , երեմն մեր իսկ հետաքրքրութեան և տարակուսին լուծմունք ուզելու
գիտցողներէն . և անոնց կարծիքն և տեղեկութիւնն թէ որ իրենց ալ մեզի ալ
սլատշաճ երևնայ՝ կը հրատարակեմք սոյն օրագրովս :

Քուսամք որ դարձեալ մեր դիտունքն և աշխատանքն ընդունելի ըլլայ բարեմիտ,
ներող , ազգասէր , բանախնդիր և կարօտ անձանց , որոնց որ ՐԱԶՄԱՎՀՊ
(յրագիրս կ'ընծայենք :

ԱՅԵՆԵՑԻԿ
Ի ՏՊԱՐԱՆՆ Ս. ԴԱԶԱՐՈՒ